

**ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО**

Факультет філології й журналістики імені Михайла Стельмаха
Кафедра української мови

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор
з науково-педагогічної роботи

  проф. Блажко О.А.
« 08 » 2024р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Актуальні проблеми сучасної україністики

підготовки *магістра*
галузі знань *03 Гуманітарні науки*
спеціальності *035 Філологія. Українська мова і література*

освітньо-професійна програма *Філологія. Українська мова і література*
факультет *філології й журналістики імені Михайла Стельмаха*

Вінниця – 2024 рік

Робоча програма *Актуальні проблеми сучасної україністики* для здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» за спеціальністю 035 Філологія. Українська мова і література. Освітньо-професійна програма *Філологія. Українська мова і література*

Мова навчання *українська*

«15» червня 2024р. 15 с.

РОЗРОБНИК: Павлушенко О.А., завідувач кафедри української мови, кандидат філологічних наук, доцент

РЕЦЕНЗЕНТИ:

1. Гороф'янюк І.В., доцент кафедри української мови, кандидат філологічних наук, доцент;
2. Каленич В.М. доцент кафедри журналістики, кандидат філологічних наук, доцент.

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри *української мови*

Протокол від «26» червня 2024 р. № 14

Завідувач кафедри _____

(підпис)

О.А. Павлушенко

«26» червня 2024 р.

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні навчально-методичної комісії

Факультету філології й журналістики імені Михайла Стельмаха

Протокол від «19» серпня 2024 р. № 1

Голова НМК _____

Н.І. Кухар

«   »   2024 р.

Погоджено:

Гарант освітньої програми _____

В.П. Крупка

«   »   20   р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність,предметна спеціальність, спеціалізація, додаткова спеціалізація/спеціальність / предметна спеціальність, освітня програма, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 4	Галузь знань <i>03 Гуманітарні науки</i>	Вибіркова	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання - <u>реферативне повідомлення</u> (назва)	Спеціальність <i>035 Філологія. Українська мова і література</i> Освітня програма Філологія. Українська мова і література	РІК НАВЧАННЯ	
Загальна кількість годин - 120		2-ий	2--ий
		СЕМЕСТР	
		3-ий	3-ий
		ЛЕКЦІЇ	
Тижневих годин для денної форми навчання: <i>аудиторних -4</i> <i>самостійної роботи здобувача - 8</i>	Ступінь вищої освіти <i>магістр</i>	<i>10 годин</i>	<i>4 годин</i>
		ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	
		<i>30 годин</i>	<i>10 годин</i>
		ЛАБОРАТОРНІ ЗАНЯТТЯ	
		<i>годин</i>	<i>годин</i>
		ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАНЯТТЯ	
		<i>годин</i>	<i>годин</i>
		САМОСТІЙНА РОБОТА	
		<i>80годин</i>	<i>106 годин</i>
ВИД КОНТРОЛЮ: залік			

ПРИМІТКА:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи % становить:
 для денної форми навчання – 33% / 67%
 для заочної форми навчання -12% / 88%

2. Мета, завдання, компетентності та результати навчання

2.1. **Мета:** знайомство студентів з основними напрямками досліджень мовного простору в сучасній українській лінгвістиці в контексті міжнародного досвіду.

2.2. **Завдання:**

- знайомство здобувачів ступеня вищої освіти магістр з предметним полем, поняттєвою організацією та методологічним інструментарієм сучасної вітчизняної лінгвістики процесів породження, сприйняття та інтерпретації мовної матерії в універсумі соціо- та етнолінгвокультур;
- зосередження уваги на проблемах функції мовних і мовленнєвих структур у сучасному інформаційному просторі суспільства.

2.3. **Компетентності** (за освітньою програмою)

2.3.1. *Загальні компетентності:*

- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- Здатність до проведення досліджень на фаховому рівні;
- Здатність генерувати нові ідеї.

2.3.2. *Фахові компетентності:*

- Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах;
- Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки;
- Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів;
- Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій;
- Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань;
- Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

2.4. **Результати навчання:**

- Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення;
- Застосовувати сучасні методики та технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі;
- Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці;
- Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі опрацьованих даних;
- Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвального матеріалу;

- Використовувати спеціальні концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних завдань і проблем, що потребують оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної інформації та суперечливих вимог лінгвістики;
- Аналіз ролі лінгвістики у вивченні виявів людського й культурного чинників у мові;

3. Програма навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. Методологічні засади й напрями сучасної україністики

ТЕМА 1. Сучасна лінгвометодологія

Сучасна парадигма лінгвістики – актуальні проблеми й перспективи досліджень: генеративна граматики і лексична семантика, функціоналізм і семасіологія (ономасіологія), психо- і соціолінгвістика, нейролінгвістичні розробки, філософія мови. Методи сучасних лінгвістичних досліджень

ТЕМА 2. Переорієнтація мовознавства ХХІ ст. на антропоцентризм та когнітивізм

Зміна мовознавчої парадигми на поч. ХХІ ст. Характер нової української лінгвістики. Сучасні принципи дослідження мови. Ідеї когнітології в лінгвістиці ХХІ століття.

ТЕМА 3. Прикладні галузі лінгвістики. Комп'ютерна лінгвістика

Прикладне застосування лінгвістичних знань в інших галузях науки. Напрямки досліджень прикладної лінгвістики. Комп'ютерна лінгвістика як галузь наукових знань. Історія розвитку комп'ютерної лінгвістики. Роль комп'ютерної лінгвістики в інформаційному суспільстві. Стан комп'ютерної лінгвістики в Україні.

ТЕМА 4. Мовна картина світу як об'єкт дослідження сучасної лінгвістики

Історія становлення поняття "мовна картина світу". "Вузьке" та "широке" розуміння цього поняття. Типологія картин світу. Співвідношення наукової та мовної картин світу. Чинники, що детермінують феномен національно-мовних картин світу. Структура національно-мовної картини світу. Етнічна культура як генеруючий чинник утворення національно-мовної картини світу. Співвідношення понять "мова" та "культура". Етноцентризм як соціально-психологічний та мовний феномен.

ТЕМА 5. Науковий інструментарій сучасної когнітивної лінгвістики та лінгвокультурології

Теоретичні засади когнітивної лінгвістики. Концепт як центральне поняття сучасної антропоцентричної лінгвістики. Лінгвокультурологічне витлумачення концепту. Співвідношення термінів "концепт", "поняття", "значення". Структура концепту як гетерогенного ментального утворення. Методика опису концепту в науковому дослідженні. Концепт як основна складова мовної картини світу.

ТЕМА 6. Етнолінгвістика: актуальні проблеми досліджень

Етнолінгвістика як міждисциплінарна наука на межі лінгвістики й етнографії, фольклористики, культурології, соціології. Основні *дослідницькі* прямування етнолінгвістики. Український простір етнолінгвістичних досліджень

ТЕМА 7. Психолінгвістика в сучасній мовознавчій парадигмі

Психолінгвістика як наука. Витоки психолінгвістики. Актуальні проблеми української психолінгвістики на сучасному етапі. Науковий апарат психолінгвістики. Етнопсихолінгвістика.

ТЕМА 8. Соціолінгвістика в контексті наукових знань про соціум

Соціолінгвістика як синтез лінгвістичних і соціологічних знань. Українська соціолінгвістична традиція. Сучасна соціолінгвістика в Україні. Ключові поняття соціолінгвістики. Методики соціолінгвістичних досліджень.

ТЕМА 9. Політична лінгвістика як прикладна галузь лінгвістичних знань

Проблематика досліджень у сфері політичної лінгвістики. Виникнення й основні етапи розвитку політичної лінгвістики. Основні напрямки сучасної політичної лінгвістики. Понятійний апарат і термінологія політичної лінгвістики.

ТЕМА 10. Комунікативна лінгвістика в колі сучасних зацікавлень дослідників мови

Комунікативна лінгвістика як новий напрям досліджень мови. Основні категорії комунікативної лінгвістики. Методи комунікативної лінгвістики. Комунікація як центральне поняття комунікативної лінгвістики. Мовна особистість. Комунікативна поведінка. Мовленнєвий жанр як категорія комунікації. Характеристика комунікативної ситуації. Комунікативні стратегії і тактики. Пресупозиція як універсальна категорія комунікативної лінгвістики. Соціальні ролі комунікантів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	зокрема					усього	зокрема				
		ЛК	ПЗ	ЛЗ	ІЗ	СР		ЛК	ПЗ	ЛЗ	ІЗ	СР
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
РОЗДІЛ 1 Методологічні засади й напрями сучасної україністики												
Тема 1. Сучасна лінгвометодологія	12	2	2			8	13	2				11
Тема 2. Переорієнтація мовознавства ХХІ ст. на антропоцентризм та когнітивізм	12	2	2			8	13	2				11
Тема 3. Прикладні галузі лінгвістики.	12	2	2			8	13		2			11
Тема 4. Мовна картина світу як об'єкт дослідження сучасної лінгвістики	12		4			8	13		2			11
Тема 5. Науковий інструментарій	12		4			8	13		2			11

сучасної когні- тивної лінгві- стики та лінгво- культурології												
Тема 6. Етнолін- гвістика: акту- альні проблеми досліджень	12		4			8	10					10
Тема 7. Психо- лінгвістика в су- часній мовознав- чій парадигмі	10		2			8	12		2			10
Тема 8. Соціолін- гвістика в контек- сті наукових знань про соціум	12		4			8	11					11
Тема 9. Політична лінгвістика як прикладна галузь лінгвістичних знань	14	2	4			8	12		2			10
Тема 10. Комуні- кативна лінгві- стика в колі су- часних зацікавлень дослідників мови	12	2	2			8	10					10
Разом за розділом	120	10	30			80	120	4	10			106
УСЬОГО ГОДИН	120	10	30			80	120	4	10			106

5. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1.	Сучасна лінгвометодологія.	2	2
2.	Переорієнтація мовознавства ХХІ ст. на антропоцен- тризм та когнітивізм.	2	2
3.	Прикладні галузі лінгвістики: етнолінгвістика, психолінгвістика, соціолінгвістика, політична лінгвістика	2	
4.	Науковий інструментарій сучасної когнітивної лінгвістики та лінгвокультурології.	2	
5.	Комунікативна лінгвістика в колі сучасних зацікавлень дослідників мови	2	
УСЬОГО ГОДИН		10	4

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1.	Сучасна лінгвометодологія	2	

2.	Переорієнтація мовознавства ХХІ ст. на антропоцентризм та когнітивізм	2	
3.	Прикладні галузі лінгвістики. Комп'ютерна лінгвістика	4	2
4.	Мовна картина світу як об'єкт дослідження сучасної лінгвістики	2	2
5.	Науковий інструментарій сучасної когнітивної лінгвістики та лінгвокультурології	4	2
6.	Етнолінгвістика: актуальні проблеми досліджень	4	
7.	Психолінгвістика в сучасній мовознавчій парадигмі	4	2
8.	Соціолінгвістика в контексті наукових знань про соціум	4	
9.	Політична лінгвістика як прикладна галузь лінгвістичних знань	2	2
10.	Комунікативна лінгвістика в колі сучасних зацікавлень дослідників мови.	2	
УСЬОГО ГОДИН		30	10

7. Теми лабораторних занять
Не передбачено навчальним планом

8. Теми індивідуальних занять
Не передбачено навчальним планом

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		<i>Денна форма навчання</i>	<i>Заочна форма навчання</i>
1.	Методи інших галузей наукових знань в лінгвістиці	8	11
2.	Концептологія і лінгвістика	8	11
3.	Інтеграція когнітології й лінгвістики.	8	11
4.	Науковий інструментарій лінгвокультурології	8	11
5.	Регіональна етнолінгвістика	8	11
6.	Психолінгвістичні дослідження в Україні	8	10
7.	Практика й досвід вивчення мовних картин світу в зарубіжній лінгвістиці	8	10
8.	Комунікативна лінгвістика в Україні: досвід і перспективи розвитку	8	11
9.	Прикладна й комп'ютерна лінгвістика в Україні на сучасному етапі її розвитку.	8	10
10.	Підготовка до контрольної роботи	8	10
УСЬОГО ГОДИН		80	106

10. Індивідуальні науково-дослідні завдання
(самостійна робота)

Завдання 1. Користуючись своїми знаннями із навчальної дисципліни “Загальне мовознавство”, охарактеризуйте праці яскравих представників різних наукових парадигм, що були визначальними на попередніх етапах розвитку науки про мову.

Завдання 2. Застосувавши методи анкетування, математичного підрахунку, індукції, проведіть дослідження, якою мовою студенти Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського спілкуються у побуті.

Завдання 3. Застосувавши метод асоціативного аналізу, дослідіть асоціативні реакції студентської молоді на слова-концепти (на вибір): *влада, держава, майбутнє*. Опишіть свої спостереження.

Завдання 4. Дослідіть в українських культурних текстах лінгвокультуреми (на вибір): *хліб, земля, вода*.

Завдання 5. Проаналізуйте зміст підручників з української мови для школи (клас, автор, рік видання на вибір) і зробіть висновок, у якій лінгвістичній парадигмі описаний навчальний матеріал у ньому.

Завдання 6. Застосувавши концептуальний аналіз, дослідіть вербальне втілення концепту (на вибір): *поле, мати, душа* в українському дискурсі.

Завдання 7. Виділити з лексичного масиву української мови номени, що позначають специфічні, унікальні для українського мовного ареалу поняття (безеквівалентна лексика); номени, що позначають близькі поняття різної прототипової віднесеності; культурно зумовлені слова-концепти, позначення абстрактних специфічних понять; номени, що містять оцінно-ціннісний конотативний компонент; слова, що належать до сфери міфічних категорій, породжених колективною свідомістю етносу.

Завдання 8. Підберіть ілюстрації прецедентних текстів, прецедентних висловів та прецедентних імен, які формують українську національну унікальність.

Завдання 9. Охарактеризуйте з погляду соціальних ролей ознаки комунікантів у таких комунікативних ситуаціях:

- комунікація між вчителем і учнем;
- комунікація між вчителем і батьками учня.

Завдання 10. Підготувати мультимедійну презентацію здобутків українських фахівців в царині прикладної та комп'ютерної лінгвістики.

Завдання 11. Підготувати мультимедійну презентацію про використання в різних галузях наукової та господарської діяльності людини знань про мову.

Завдання 12. Підготувати мультимедійну презентацію про еволюцію графіки як виду інтелектуальної діяльності людства, зупинившись детально на сучасному етапі її розвитку, зокрема на спеціальних системах письма та традиційних у зв'язку з використанням їх в комп'ютерних технологіях.

Завдання 13. Підготувати реферативне повідомлення про стан сучасної, зокрема електронної, лексикографії та перспективи розвитку.

11. Методи та технології навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає використання різноманітних методів та технологій викладання і навчання:

- словесні методи (лекція, розповідь, пояснення, бесіда, навчальна дискусія, диспут, консультація, співбесіда тощо);
- практичні методи (практичні заняття);

- наочні методи (ілюстрування, демонстрування, комп'ютерна презентація тощо);
- робота з навчально-методичною літературою, науковими джерелами і електронними ресурсами (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- методи організації самостійної роботи (розв'язання завдань, виконання індивідуальних і творчих завдань тощо);
- за логікою навчального процесу (індуктивні, дедуктивні, метод аналогій, аналітичні і синтетичні);
- за характером пізнавальної діяльності (пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемно-пошуковий, евристичний, дослідницький, розв'язування творчих завдань, проблемного викладу навчального матеріалу);
- інтерактивні та активізації навчання, з використанням новітніх мультимедійних та комп'ютерних технологій (групове навчання, мозковий штурм, робота в парах);
- індивідуальна науково-дослідна робота тощо.

12.Методи та критерії оцінювання

Методи оцінювання: увесь перелік письмових, усних та практичних тестів/екзаменів, проєктів, презентацій, портфоліо тощо, які використовуються для оцінювання успішності особи, яка навчається, і визнання досягнення результатів навчання освітнього компонента. Поточний контроль проводиться на усіх видах аудиторних занять (лекції, практичні заняття), а також оцінюється самостійна робота з кожної теми, індивідуальні завдання. Поточний контроль на усіх видах аудиторних занять реалізується такими методами: усного і письмового опитування, виступів на практичних заняттях, підготовка та демонстрація презентацій, проведення контрольних робіт, колоквиумів. Поточний контроль виконання самостійної роботи, зокрема й індивідуальних завдань, здійснюється за усіма темами. Форми здійснення поточного контролю та кількість балів за кожну форму: виступ на практичному занятті з розлогою відповіддю на теоретичне питання - 4 бали; презентація самостійної роботи, зокрема й виконання індивідуальних завдань - 4 бали.

Метод підсумкового оцінювання - усний залік.

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи ; оцінка (бали) за практичну діяльність; оцінка за ІНДЗ; оцінка (бали) за участь у наукових конференціях, підготовку наукових публікацій тощо. Здобувачам вищої освіти після аудиторних занять надається право підвищувати свій рейтинг під час складання екзамену (підсумкового контролю) за графіком екзаменаційної сесії.

На підсумковий (семестровий) контроль - залік рішенням кафедри відводиться 20 балів.

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється згідно з Критеріями оцінювання знань і вмінь студентів Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського за такими рівнями і критеріями:

Оцінка за шкалами ECTS, стобаловою, розширеною	Критерії оцінювання	Рівень досягнень здобувача
А 90-100 балів ВІДМІННО	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні; комплексом знань та вмінь, який характеризується системністю. Застосування знань здійснюється на основі самостійного цілеутворення, побудови власних програм діяльності. Здобувач проявляє нешаблонність мислення у виборі і використанні елементів комплексу знань, здатний самостійно і творчо використовувати набуті уміння відповідно до варіативних ситуацій навчання. Здобувач спроможний самостійно формулювати узагальнення та висновки, нові задачі, розв'язувати нестандартні задачі, ситуації. Навчально-пізнавальна активність обумовлена пізнавальними інтересами, мотивами саморозвитку і професійного становлення. Здобувач проявляє інтерес до актуальних проблем відповідного освітнього компонента, може під керівництвом викладача вибрати предмет наукового дослідження, проводити самостійну науково-дослідну роботу.	ВИСОКИЙ
В 80-89 балів ДУЖЕ ДОБРЕ	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні. Здобувач володіє комплексом знань та вмінь, який є частково-впорядкованим. У процесі застосування знань студент спроможний вибрати необхідний елемент комплексу знань та вмінь. Застосування знань та вмінь здійснюється як у стандартних ситуаціях, так і при незначних варіаціях умов на основі використання загальних рекомендацій. Відбувається перенесення сформованих умінь або їх комплексів на розв'язування незнайомих задач, ситуацій. Навчально-пізнавальна активність стимулюється пізнавальними інтересами, продукт діяльності оцінюється як професійно значущий.	ВИСОКИЙ
С 75-79 балів ДОБРЕ	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на підвищеному рівні, може усвідомлено застосовувати знання та вміння для висвітлення суті питання. Комплекс знань частково-структурований. Знання застосовуються переважно у знайомих ситуаціях. Здобувач усвідомлює особливості навчальних задач, ситуацій тощо. Пошук способів їх розв'язання здійснюється за зразком. Здобувач спроможний аргументувати застосування певної методичної дії у ході розв'язування задач, ситуацій тощо. Навчально-пізнавальна активність стимулюється мотивами професійного становлення і пізнавальними інтересами.	ДОБРИЙ
Д 60-74 балів ЗАДОВІЛЬНО	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на середньому рівні, може проілюструвати власними прикладами відповідь на питання, частково усвідомлює специфіку навчальних та прикладних задач, ситуацій тощо, має знання про способи розв'язування типових задач, ситуацій тощо. Однак процес самостійного розв'язування задач, ситуацій тощо потребує опори на зразок. Навчально-пізнавальна активність здобувача є ситуативно-евристичною. Домінують мотиви обов'язку та особистого успіху. Використання засобів саморозвитку та самопізнання відбувається не усвідомлено.	ЗАДОВІЛЬНИЙ

Е 50-59 балів ДОСТАТНЬО	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компоненту на середньому рівні. Має уявлення про специфіку навчальних та прикладних задач, ситуацій тощо. Виконання дій при роз'ясненні задач, ситуацій частково усвідомлюється, здійснюється частково правильно.	НИЗЬКИЙ
Ех 35-49 балів НЕЗАДОВІЛЬНО	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, має уявлення про зміст основних розділів. Виконання окремих дій відбувається не усвідомлено, однак переважно правильно, навчально-пізнавальна активність мотивується ситуативно-прагматичним інтересом.	НЕЗАДОВІЛЬНИЙ
Е 0-34 балів НЕПРИЙНЯТО	Здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, має уявлення про зміст окремих розділів. Виконання окремих методичних дій відбувається несвідомо, у більшості неправильно, навчально-пізнавальна активність проявляється лише у ситуаціях зовнішнього примусу.	

13.Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

ДЛЯ ЗАЛІКУ

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ ТА САМОСТІЙНА РОБОТА																		Підсумкова контроль (залік)	Загальна кількість балів	
РОЗДІЛ 1																				
Т1		Т2		Т3		Т4		Т5		Т6		Т7		Т8		Т9		Т 10		20
Ауд.	СР.	Ауд.	СР.	Ауд.	СР.	Ауд.	СР	Ауд.	СР	Ауд.	СР.	Ауд.	СР.	Ауд.	СР.	Ауд.	СР.	ауд	ср	
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	

ДЛЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Не передбачено навчальним планом

Шкала оцінювання: стобалова, ECTS, розширена

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за розширеною шкалою
		Для екзамену, заліку, курсової роботи, практики
90-100	A	ВІДМІННО
80-89	B	ДУЖЕ ДОБРЕ

75-79	C	ДОБРЕ
60-74	D	ЗАДОВІЛЬНО
50-59	E	ДОСТАТНЬО
35-49	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО З МОЖЛИВІСТЮ ПОВТОРНОГО СКЛАДАННЯ
1-34	F	НЕПРИЙНЯТНО З ОBOB'ЯЗКОВИМ ПОВТОРНИМ ВИВЧЕННЯМ ДИСЦИПЛІНИ

14. Методичне забезпечення

Методичним забезпеченням дисципліни є тексти лекцій, плани підготовки до практичних занять, орієнтири для самостійної роботи, опис індивідуальних науково-дослідницьких завдань, перелік рекомендованої навчальної та наукової літератури, пакети тестових завдань для моніторингу якості знань та екзаменаційних білетів.

15. Рекомендована література

Основна

1. Антошкіна Л., Красовська Г., Сегеда П., Сухомлинов О. Соціолінгвістика: навч. посібник. Донецьк: ТОВ "Юго-Восток Лтд", 2007. 360 с.
2. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики. Київ: Академія, 2009. 344 с.
3. Бацевич Ф.С. Нариси з комунікативної лінгвістики. Львів, 2003.
4. Боголюбов С.А. Соціолінгвістика: навч. посібник. Київ, 2017.
5. Волошин В.Г. Комп'ютерна лінгвістика: Навчальний посібник. Суми: "Університетська книга", 2004.
6. Голубовська І. О. Етнічні особливості мовних картин світу: [монографія] [2-е вид., випр. і доп.]. Київ: Логос, 2004. 284 с.
7. Єрмоленко С. Я. Мовно-естетичні знаки української культури: [монографія] Київ : Інститут української мови НАН України, 2019. 352 с.
8. Етнолінгвістика . Київ: Фенікс, 2017. 349 с.
9. Жаботинская С. А. Концептуальный анализ: типы фреймов // Вісник Черкаського університету. Сер. Філологічні науки. 1999. Вип. 11. С. 12 — 25.
10. Жайворонок В. В. Українська етнолінгвістика: Нариси: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Довіра, 2007. 264 с.
11. Засекіна Л. В., Засекін С. В. Вступ до психолінгвістики. Острого: Нац. ун-т «Острозька академія», 2002. 168 с.
12. Засекіна Л. В., Засекін С. В. Психолінгвістична діагностика. Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2018. 188 с
13. Карпіловська Є.А. Вступ до прикладної лінгвістики. Комп'ютерна лінгвістика. Донецьк: "Юго-Восток, Лтд", 2006. 188 с.
14. Кононенко В. І. Українська лінгвокультурологія: Навч. посіб. для ВНЗ. Київ: Вища школа, 2018. 327 с.
15. Мацюк Г. Прикладна соціолінгвістика. Питання мовної політики: Навчальний посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2009. 212 с.
16. Партико З.В. Прикладна і комп'ютерна лінгвістика: Вступ до спеціальності. Львів: Наука, 2008.

17. Селіванова О. О. Основи теорії мовної комунікації: Підруч. Черкаси: Чабаненко Ю.А., 2011. 350 с.
18. Слухай Н.В., Снитко О.С., Вільчинська Т.П. Когнітологія та концептологія в лінгвістичному висвітленні: Навчальний посібник. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2011. 367 с.
19. Шарманова Н. М. Етнолінгвістика: навчальний посібник для студентів факультету української філології. Кривий Ріг: НПП АСТЕРІКС, 2015. 192 с.
20. Яшенкова О. В. Основи теорії мовної комунікації: Навч. посіб. Київ: ВЦ «Академія», 2010. 312 с.

Додаткова

1. Дегтярьова К. В. Основи теорії мовної комунікації: навч.-метод. посіб. Полтава, 2012. 70 с.
2. Жайворонок В. В. Етнолінгвістика в колі суміжних наук // Мовознавство. 2004. № 5–6. С. 23–35.
3. Жайворонок В. В. Українська етнолінгвістика : деякі аспекти досліджень. Мовознавство. 2001. № 5. С. 48–63.
4. Загнітко А.П. Сучасні лінгвістичні теорії: Монографія. Вид. 2-ге, випр. і доп. Донецьк: ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2007. 267 с.
5. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: Підручник. Полтава: Довкілля-К, 2008.
6. Климова К. Я. Основи культури і техніки мовлення: навч. посіб. 2-е вид., випр. і допов. Київ: Ліра, 2007. 240 с.
7. Ковбасюк Л. А. Сучасні лінгвістичні теорії: лекційні, практичні, самостійні модулі та тести: навч.-метод. посіб. Херсон: Вид-во ХДУ, 2008. 96 с.
8. Кононенко В. І. Мова і народна культура // Мовознавство. 2001. № 3. С. 62–69.
9. Косенко Ю.В. Основи мовної комунікації: навч. посіб. Суми : СДУ, 2011. 187 с.
10. Масенко Л. Т. Нариси з соціолінгвістики. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2010. 242 с.
12. Масенко Л. Т. Українська соціолінгвістика: вивчення проблем мовної політики // Українська мова. 2008. № 1. С. 13
13. Пінчук О., Черв'як П. Нариси з етно- та соціолінгвістики. Київ: Просвіта, 2005. 152 с.
14. Почепцов Г. Г. Теорія комунікації. Київ: Академія, 1999.
15. Савченко Л. В. Феномен етнокодів духовної культури у фразеології української мови: етимологічний та етнолінгвістичний аспекти: Монографія. Сімферополь: Доля, 2013. 600 с.
16. Соціолінгвістичні студії; за заг. редакцією Л.О. Ставицької. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2020. 288 с.
17. Філіпова Н.М. Вступ до прикладної лінгвістики. Моделювання у мові: Навчальний посібник / Національний університет кораблебудування ім. Адмірала Макарова. Миколаїв: Вид-во НУК, 2004.

19. Царук О. Українська мова серед інших слов'янських: етнологічні та граматичні параметри. Дніпропетровськ, 1998.
20. Штерн І.Б. Вибрані топіки і лексикон сучасної лінгвістики: енциклопедичний словник. Київ: Основа, 1998. 333 с.

16. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Український журнал лінгвістики (Електронний журнал)
(www.franko.lviv.ua/ujcl/index.htm)
<http://www.ukrreferat.com/index.php?referat=60505>
2. Лінгвістичний портал <http://www.mova.info/>
3. Архів журналу «Мовознавство» <http://www.inmo.org.ua/jm/arxiv-zhurnalu.html>